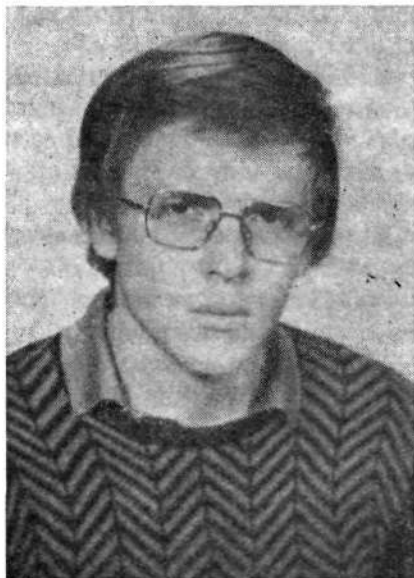

Amulet iz nekega temnega hodnika

Vlado
Žabot

Ko je odložil škarje, se mu je zopet zazdelo, da je zbežljaj hrošč! — hitro je pobrskal za Sanjico, ki si je tako zelo želela pikapolonic, toda še v istem trenutku je zmeden in prihuljen ob podstenje stekel do naslednjega hodnika . . .

Za sencami so brlele laterne — zrcalile so se v lužah, poblisnile v koščku stekla na tleh, v oknu . . . in hodniki so zevali, temno, na obe strani, in je odmevalo. Nikogar ni

bilo videti, za hip se je zazdelo, kakor da bi nekje onemeli koraki, ob majhni urarski delavnici se je bohotila vila s slepimi arkadami, vogalnimi stolpiči . . . z dvoriščne strani je zašuštelo, iz arkade se je izvil vzdih in padel kot senca! planil je naprej, po sredi ulice, na eni od sten je pisalo FRANC in je švignilo mimo — kakor pozabljen nagrobnik . . . in ni se upal ozreti, kajti vedel je, da čepi v slepi arkadi ujeđa z laternastim nasmeškom in gruli! . . . želela si je pikapolonic, toda nikjer ni bilo niti sledu — mrtvo in votlo mesto se je molče razpiralo, tu in tam je v laterni boječe zasičalo, kot bi se skrilo življenje, in utonilo v molk. Iz kletnih lin je puhtel neki čudno znan vonj, morda po čaju . . . ni razložil, lotevala se ga je omotica, zidovje je štrlelo pod nebo, v lužah se je raztapljal omet in po tlaku so se razlivali bledikavi curki, kakor izbljuvana juha, okna so zibaje se drsela mimo, sivi vogalni kamni so se zaobljeno umikali v zid in škropilo je po nogah, do kolen, cedilo se je, spodrsnilo; kmalu pa so hiše postale revnejše, nizke so se potuhnile za polomljenimi plotovi, nekatere so se sesedle vase, črne in mrke kakor strahovi. Iz teme se je nedaleč vstran sivilo nizko obzidje. Pod cipresami je najbrž pri Molovi gorela luč! Nihče mu ni sledil . . . visoka, železna vrata so bila zaklenjena. Med šušljavimi cipresami je molčalo kamenje, in kot je kazalo, so vsi razen Molove že spali . . .

»Odprite!« je vzkliknil pritajeno in zarožljaj s kljuko. Nihče se ni predramil, tudi Molove ni bilo videti. Zarožljaj je močneje! in iz ciprese je prhnilo nenadoma, kot bi se bil splašil golob!

»Gruli! Gruli, gruli!« je zatulil in mehko, zdrizasto se je pocedilo iz besed — kot bi jih bil ožel! Ničesar se ni dalo videti ali slišati, nizko nad grobovi so prhutale peruti, lučka pri Molovi je vztrepetala . . .

»Gruli!«

»Čuk! Ha, ha . . . čuk!« je zavreščala, ko je hušknilo mimo . . . zagralo je in vzvalovalo, modrikasta lisa je za trenutek splavala po temi, sama zase, v prhutavem krogu . . .

»Pojahal te bo . . . Čuk te bo . . .«

»Ne vidim te! Ne slišim! Gruli, Sanja! Gruli!« Votle oči so se približevale kakor dva mehurčka, ki sta oči in se bližata. Pred očmi je plahutalo in kričalo razpenjeno:

»Pojahal te bo . . . Čuk! Čuk!« Hlastal je za zrakom, divje plahutanje je sililo v život, oči so bile čisto blizu! z roko bi zagrabil! . . . toda izmuznilo se je!

»Gruli! . . . Sanja!«

»Čemu?« !!! Zaman je napenjal oči, tema je bila v njih in prhutanje . . . slišal je, razločno, korake — lahne in bose, bližali so se!

»Čuk!« je še kriknilo od daleč . . .

»Zakaj pa kričiš?« Kakor da bi se senca izvila izmed cipres in bi spregovorila s starikavim ženskim glasom.

»Kdo si?!« je kriknil in se stisnil k vratom.

»Ne boj se me! Saj sem le ljubica . . . nekoč urarjeva, sedaj tvoja!« Splezala je čez zid, bleđa, lahkotna kot soparica, praznih oči . . . prišla ga je za roko! Spreletelo ga je hladno, kocinasto, kot bi zbežljaj hrošč . . .

»Vendar se sedaj, takoj, še ne bova ljubila, dragi moj pediker . . .« nasmehnila se je otrplo in se stisnila obenj, »čakajo!« je šepnila v uho . . . »že dolgo!«

»Kdo? Zakaj?« Stisnilo ga je v grlu. Ozrl se je naokrog in nekje v temi so drhtele panožice . . .

»Moj bog, pa saj . . .« je zaječal, kot bi mu zmanjkovalo sape. »Saj nisem pediker! Povejte jim, prosim vas! Jaz čisto zares nisem pediker! Lagal sem, povejte jim, ne vem, zakaj sem lagal, kar tako, ker sem se bal, ker nisem vedel, kaj bi . . . v resnici nikoli nisem bil pediker! Pojdite, prosim vas!«

»Ne bodi no neumen, ljubček,« se je užaljeno našobila. »Prestar si že, da bi se igral življenje . . .«

»Ampak, saj sem povedal, lagal sem, ne vem zakaj, jaz nisem . . .«

»No, no, kar pojdiva!« Potegnila ga je proti zidu! »In sprijazni se, čimprej, morda ti bo lažje. Jaz sem le ljubica, veš, in . . . je pač tako, ne da se pomagati!« Iztrgal se ji je! Sunil jo je v trebuh! Pognal se je proti gozdu! Volnene copate so najbrž obtičale v blatu, ostro kamenje je rezalo

v podplate, ničesar ni videl, zadel je ob zid, udaril s čelom, spotaknil se je ob nekaj mehkega . . . Nenadoma pa se je zganilo, čisto ob njem, debele roke, s kratkimi, okornimi prsti so se iztegnile iz teme, ob hrbet so se prilonile velike, mehke prsi, zavaljen trebuh . . .

»Glej, glej! Možakar pa tak!« se je zahihitalo hripavo. Pristopila je še urarjeva in ga narahlo pocukala za uho.

»Ti, ti, ljubček moj, ti!« mu je zažugala. Potem sta se zahihitali obe . . . Ni se upal upirati. Ženska, ki ga je držala, je bila močna, stiskala ga je za mišice, da se je ustavljala kri in je bolelo v kosteh. Nekoliko dalje v temi je stalo še nekaj postav, vzravnano in tiho, bledeh obrazov, čutil je votle poglede in vonj po zemlji, ki je vse težji legal v prsi.

»Oprostite! Ampak jaz v resnici nisem pediker!« je zajecljal prestrašeno. »Pikapolonice iščem . . . za Sanjico! Rad bi jih nabral . . .«

»Z nami pojdete, Franc!« je spregovoril moški, s prijaznim, nekam znanim glasom. Stopili so za korak bliže . . .

»Saj je nisem jaz! Ničesar ji nisem storil! Ne vem, kdo jo je . . .«

»Ne razumem vas . . . O čem govorite, Franc?« mu je še zmeraj prijazno segel moški v besedo . . . Nenadoma je spoznal že skoraj pozabljene obraze, ki so boljčali vanj. Zagnal se je! Sunil! . . . Poskušal se je otresti okornih prstov! . . .

»Ne približujte se mi!« je kriknil. Polaščala se ga je groza, odrevenelost, drget, v očeh je divje zaplesalo, kot bi zaprhutale peruti!

»Pomagajte! Ljudje! Molova!«

»Tako ne opravite ničesar, Franc!« ga je nekoliko nejevoljno opozoril kaplan . . . Odšli so bili že davno, niso se vrnilo — komaj da je opazil takrat, tako mimogrede . . . ostajali so le kamni med cipresami! Nekdanji meščani . . . stari Bizjak si ga je ogledoval čisto od blizu. Opiral se je ob palico, ko je silil vanj, kot bi ga želel ovohati!

»Kaj pa vendar iščeš tukaj, človek!?« je zamomljal in zmajal z glavo. Franc se je nagnil nazaj, poskušal se je umakniti sivemu, skoraj plesnivemu obrazu, nobenega diha ni čutil . . . kot bi bila spregovorila prst!

»Pikapolonice . . .«

»Aj, jaj, jaj!« se je vznejevoljil stari, toda trenutek za tem je, kot bi se bil premislil, dodal: »Pikapolonice, praviš . . . Na, tukaj imam eno!« Pomolil mu je stisnjeno pest! Franc je boječe in obotavljaje se nastavil dlan . . . zbežljal je hrošč!!! V roki je zadrhtelo! stresel jo je, kot bi se je bila dotaknila smrt! Starec ni niti trenil, boljčal mu je naravnost v oči . . .

»Gremo!« je ukazal kaplan. Napatili so se proti mestu. Šivilja Magdalena in urarjeva sta se ga brez besed oklenili, vsaka z ene strani, pod pazduho, muzali sta se nagajivo in ga suvali z boki . . . Nista se izogibali luž. Stopali sta kar počez, da je pljusvalo, menda nalašč, kajti videti je bilo, kot bi ju zabavalo. Iz teme se je približevalo laternasto mesto, s temačnimi hodniki, zapuščenimi stavbami — hladno in prazno je velo iz njega, skozi prsi, in črno, kljub brljenju latern, mrakobne podobe so se valjale naokrog in so smuknile, za vsakim vdihom, drobcene, grabežljive,

da so se misli opotekale — kakor da bi se bilo treba posloviti od nekih kamnov, nemih stavb, luž, temne raze nad strehami, celo od spominov . . . z očmi med kartonastimi škatlami na podstrešju! Nenadoma se je zasukalo! Noge so se zapletle — spotaknili sta ga! Zavali se je v lužo! Pljusnilo je in ga oblilo! . . . Oprl se je na roke — muzali sta se nagajivo in kar obe! stopili na prste! Kriknil je od bolečine! — in kar stali sta! . . . Šele ko je pristopil kaplan, sta se počasi odmaknili.

»Pobegniti je hotel,« je zamomljala Magdalena.

»Ni res!« je planil Franc. »Laže!«

»Franc! Nikar si ne domišljajte!« mu je zagrozil kaplan, nato je, ne da bi se bil še zmenil zanj, vzravnano zakoračil naprej. Spremljevalki sta ga grobo postavili na noge. Požrl je ponižanje in nemoč, da ga je zbolelo v trebuhu . . . Potegnili sta ga za sabo! Razriti, slabo osvetljeni tlak je počasi polzel pod nogami, zabavali sta se hihitaje, stiskali sta ga za mišice na rokah, cukali za ušesa, ga ščipali, praskali . . . v lužah so bile luči, mirno in tiho so bleščale, kakor iz nekega drugega življenja, potem je pljusnilo! in svetloba se je razpršila kot vonj po čaju, je zbolelo v rokah in se zganilo v trebuhu, da je seglo do stisnjenih zob in zaskalelo v očeh, iz hodnikov je vel hlad, mrazilo ga je, premočena obleka se je neprijetno lepila ob telo . . . Priželi sta se obenj, tesno sta se ga oklenili, brez diha, mrzli, da ga je spreletaval srh.

»Ne bodi no jezen, ljubi!« je šepnila urarjeva. Zatoхло je velo iz njiju, dotaknila se ga je z ustnicami, s suhim jezikom! Poskušal ju je odriniti in se izmakniti roki, ki je poželjivo otipavala zadnjico.

»Lahko bi postali prijatelji,« se je oglasila Magdalena, razneženo, poskušala ga je poljubiti na usta! — skoraj zadušilo bi ga, sunil je z vso močjo! Toda kot bi bil trenil, je bil zopet v luži! Tokrat z zadnjico, z boleče zvitimi rokami, drugi so, ne da bi se sploh ozrli, odšli mimo.

»Spet bi lahko poskušali pobegniti, Franc!« se je razjezila Magdalena, »ne igrajte se! Tudi kaznovati znamo! Hudo kaznovati, Franc!«

»Ne bodite vendar tako lahkomišeln!« se ji je pridružila še urarjeva. »Pravzaprav sva zelo prijazni z vami. Pa vi? Kar pogledjte, kako se obnašate!«

»Ponujava vam, in to je gotovo veliko . . . prijateljstvo, ljubezen! to je veliko, Franc!«

»Vaši bi bili, želiva si, povsem vaši . . .« Hlastal je za svežim zrakom, vlekli sta ga za sabo, se obešali nanj, se drgnili obenj, poskušal se je izogniti mrzlim dotikom in ustnicam . . .

»Slišite, Franc! . . . pomagali bi vam, zelo veliko . . . samo poljubite naju!«

»In šepnite, da naju ljubite.«

Še opazil ni, kdaj so prišli do vile s slepimi arkadami in stolpiči. Zmeden se je ozrl navzgor! — čepela je! žalostno! Ni poskušala zagruliti, le gledala je, tiho . . .

»Želim si vas...« je šepnila Magdalena in ga potegnila k sebi. Porinila mu je jezik globoko v usta, na silo, suh, prašen!... Urarjeva ga je le narahlo pobožala po laseh...

»Prideva!« je obljubila... kakor meglica, potem jih nenadoma ni bilo več! — izginili so, tudi kaplan in Bizjak! Po prazni ulici je vel piš, nikjer se ni nič zganilo, niti senca, mračne podobe so tiho občepele za vogali... oziral se je po zidovju, mrtvih oknih, tudi v prsih je nemo zevalo, v slepi arkadi!...

»Izvolite, Franc! Izvolite!« Stisnilo ga je! zbdolo! Sunkovito se je okrenil!... Ob velikih vratih zapuščene vile se je narahlo priklonjen smehljaj lakaj!

V veži je bilo prijetno toplo, z mračnih sten so košato viseli asparagusi in dišalo je kot po dobrem tobaku. Lakaj se je pritajeno odkašljaj.

»Izvolite, za mano, Franc!« Zavila sta po stopnicah navzgor. Pozibaval se je v bokih, kot bi zapeljeval, rjavkasto rumena in skrbno zlikana uniforma je dišala po španskem bezgu, lasje in brki so se namaziljeno svetlikali. Preproga na dolgem, ozkem hodniku je udušila korake, za številnimi vrati na obeh straneh je vladala tišina... po kotih so gorele majhne lučke, čisto pri tleh in po stropu in stenah so se plazile velike sence asparagusovega bičevja. S temačne slike na steni je gledal strog moški obraz...

»Oprostite, gospod... a ste morda bruhali?« se je skremžil lakaj.

»Ne, ne!« je pohitel Franc. »Povaljali so me!«

»Pa menda ja... ni mogoče! Da bi vas kar tako...« Obnašal se je, kot da bi bil zlikan in namaziljen vse do skeleta, in Francu se je upiralo.

»Kot svinjo! veste, kot svinjo!« Nekaj poguma se je prikradlo od nekod in lakaj se je prestrašeno, z roko na ustih stisnil k zidu.

»Lahko vas okopam...« je zaječal.

»Okopajte vi raje svoj gobec!« se je še huje namrščil Franc. Lakaj se je zdrznil, kot bi ga zbolelo, plaho se je ozrl po hodniku...

»Oprostite, oprostite, saj nisem...« ga je skušal pomiriti, pritisnil je prst na usta in zamižal, kot bi hotel povedati, da spijo. »Dal vam bom obleko,« je hitel pritajeno, »in tudi perilo, to je po pravilniku, saj razumete, pravilnik, saj...« Odprl je neka vrata, tudi v sobi so čisto pri tleh gorele drobne lučke... »Izvolite, izvolite, gospod, tukaj je pripravljeno...« Na žametastem fotelju je ležala obleka, rjave barve, z rumenimi všitki, tudi gumbi so bili rumeni. Z mizice na sredi je dišal šopek španskega bezga, v vitrine ob stenah so bile nagnetene knjige s praznimi, belimi hrbti, rjave tapete z asparagusnim vzorcem so delovale temačno, nekam grobo, v kotu je visela nekoliko manjša slika tistega strogega moškega!... Lakaj je brskal po obleki — popravljaj je robove, gladil ovratnik, pregledal in pretipal je vsak kos posebej.

»Izvolite, gospod, perilo,« je našobljen zašepetal in še naprej brskal za nitkami. Bilo je rumeno in nadišavljeno.

»Čigavo perilo je to!?!«

»Vaše, gospod... Hm, prej je bilo moje, ampak, tako so naročili.«
Sramežljivo je povetil oči...

»Dajte!« se je obregnil Franc.

»Izvolite, izvolite!« Videti je bilo, kot bi se oddahnil, in Franca je spreletelo upanje.

»Ste živi?« je vprašal previdno. »Mislim... a še živite?...« Začudeno ga je pogledal. Položil je perilo na mizico in se nekako navajeno in brez besed lotil zadrge. Otipaval ga je, kot bi bilo nehote, med nogami, po zadnjici... Franc je izkoristil priložnost in ga prijel za obraz! — mrzel je bil! trd...!

»Izginite!« je kriknil zgroženo. Pahnil ga je, da se je zvrnil po tleh!

»Ampak...«

»Izginite! Vsi... Kaj vendar hočete?! Izginite!« je ves iz sebe kričal... pograbil je vazo in jo zalučal! razletela se je po tleh...

»Prav, prav, hotel sem samo...« ga je ravno tako kot prej poskušal pomiriti plašni lakaj. Pomikal se je proti vratom. »Hotel sem samo... počakal bom tukaj pred vrati in vi kar...« Skobalil se je na hodnik in potihem zaprl vrata za sabo.

Polaščal se ga je obup. Razburjeno življenje je nemočno drhtelo, omagovalo, kot bi bilo odveč. Lahko bi zavezal kravato na okensko kljuko! — morda bi pomagalo. Ogledeval si je kravato, okno, odgrnil je zaveso... spodaj na zapuščeni ulici so se svetlikale luže, stare, obrabljene stavbe so prihuljene ždele v mraku, kot bi se jih bila oklenila smrt. Spomnil se je, da je nekoč v majhni urarski delavnici nekdo popravljaval ure — visok, suhljat mojster, ki je pogosto nekam izginil. Meščani so spraševali in žena si je izmišljala potovanja, pomanjkanja koleščkov, obročkov, tega in onega, dokler se pač ni zvedelo, da ima mojster urar ljubico... Vrata so se počasi odtrznila!

»Oprostite, ste morda že?« Naglo je spustil zaveso. Pravzaprav ni vedel, zakaj bi ne smel gledati skozi okno, toda počutil se je, kot bi ga bili zasačili.

»Ne, ne! Ampak... takoj, takoj!«

»Pohitite vendar! Da ne bodo čakali!« je zamomljaj lakaj nekoliko nestrpno. Pogled se mu je za trenutek ustavil na okenski kljuki, na kravati, zamišljeno je prikimal, nato pa se je zopet brez besed umaknil na hodnik.

Obleka mu je bila čisto po meri. Ogledeval se je v oknu — rumeni gumbi in všitki so bili nekam tuji, odveč. Toda kljub temu se je počutil skoraj kot v svoji, prijetno suha je bila in tudi odišavljenost ga ni več tako zelo motila.

»Tukaj je obleka in vse...« je zamomljaj, ko je lakaj zopet pokukal v sobo, pomolil mu je razmočene cunje...

»Tudi nogavice morate zamenjati. Mokre so! Prinesel sem vam še copate.« Stopil je naprej in mu položil copate k nogam. Iz omare je privlekel nogavice.

»Kakšne želite... morda malce toplejše?«

»Vseeno.« Preobul se je. Potem sta odšla po hodniku . . .

»Tukaj počakajte! Poklicali vas bodo,« je kot da bi bil v cerkvi, zašepetal lakaj ter skrbno obrisal in opihal stol, ki je stal prav nasproti velike slike strogega starca.

»Sedite!« Ubogal je . . . V stolu je glasno zaškripalo. Lakaj se je priklonil in tiho izginil.

Sence asparagusovega bičevja so, kot bi se zažrle v oči, nemo ovile polmrak . . . mnogo vrat je bilo na vsaki strani, belih, z rumeno lesketajočimi se kljukami in na vsakih je bil cvet, bel, zaobljen in top, morda tudi kolač . . . bili bi lahko še kaj drugega! — ljubezni, zaobljene in bele, z enakomerno razvrščenimi brazdami in krogci, tudi prsti, malce sploščeni in pobarvani belo, ki nežno zdrse — in nobenega glasu, nobenega šuma, sence so padale čeznje — oči so srepele, sivi lasje so padali na nagubano čelo, prek ušes in se topili s temno naoljenim ozadjem, robot in gladko obrit obraz je, kakor da bi, jezen, le za trenutek pokukal iz naoljene noči, prežal! — naravnost vanj, naravnost v oči, ni se upal zganiti, kajti zopet bi lahko zaškripalo in roke bi se iztegnile . . . ostal bi prazen prostor, morda hodnik — pravzaprav rok niti bilo ni — kot nekaj, kar hlastne iz kalne mlakuže, rumeno, starec brez rok, brez lobanje in telesa, kakor pokrov za praznino in lahko bi bil roža, zaobljen in bel cvet, ki se odpre z vrati vred! Začutil je, da je pravzaprav praznina tisto, kar sili izza starčevskega obličja in kakor grožnja tiho polzi skozi polmrak in sence, skozi neke misli, ki bi, kot beli cvetovi ali kot staro obličje, bile lahko nekaj povsem drugega, morda jata prosojnih in otrplih nasmehov . . . in praznina je bila — čisto tiho se je plazila iz vseh strani, zganilo se je včasih, kakor da bi žolto hlastnilo iz mlakuže, toda bile so le kljuke in neke misli in neki pokrov . . . in dekle, ki je povsem razkrito obležalo med kartonastimi škatlami na podstrešju in ni hotelo zapreti oči! Lahko bi bilo drugače, za vrati, na obeh straneh — naoljeni obrazi bi se kopali v mlakuži, podili bi se drug za drugim in rok ne bi bilo in teles ne bi bilo, čisto nič drugega, le obrazi, z revnimi, zlepljenimi kodri las in bi se potapljali, poskušali bi se smehljati, na ukaz in bi se spreminjali . . . za obličji bi bila praznina in bi silila v ospredje, potem bi se oddaljili . . . Dekle je kar ležalo! Naokrog so bile razmetane kartonaste škatle in nekaj cunj, po nalahno razprtih ustnicah je leno lezel hrošč! . . . Čisto razkrita je bila, toda še zmeraj si je želela pikapolonic. Potem je prihajala, ob večerih, narahlo je potrkala po šipi in gledala . . . imela je na kratko postrizene lase, nežen obraz — z majhnim noskom, velikimi očmi, z željnimi ustnicami in obraz je bil zmeraj enak, vsak večer, tudi dolg vrat z modrikasto liso . . . čisto razkrita je prihajala, z vitkim telesom, vablljivo poltjo in na levi dojki je ostala sled majhnih čeljusti! — na široko je počepala po okenski polici, čisto razkrita in včasih, ko se je zaoblačilo, plašno zagrulila . . .

Požiral je praznino in trebuh se je počasi napenjal, zakrutilo je kdaj pa kdaj potihem in se podedilo . . . Zdravnika Bizjaka se je spominjal le kot zadirčnega in nejevoljnega starca s sivim klobukom in okovano palico,

bal se ga je takrat, in kadar ga je zagledal na ulici, se mu je že na daleč izognil, tudi drugi otroci so se ga bali in starejši so jih plašili, češ boste že videli, kako jaha čuk, ko vas Bizjak dobi! Stanoval je v vili s slepimi arkadami, sam, z velikim črnim psom, ki je, kakor da bi se bil nalezel od gospodarja, zmeraj jezno renčal in otroci so verjeli, da žre poredne jezike, prste, ušesa in sploh vse, kar je kjerkoli porednega, tudi Franc je verjel, toda kmalu je pozabil hudobnega zdravnika in požrešnega psa . . .

»Franc!« je zadonelo, da je otrpnil. Na koncu hodnika, ob zadnjih vratih, je v medlem pramenu svetlobe stala zajetna ženska in z rokami, oprtimi ob boke, čakala.

»Stopite vendar!« je rohnela in trebuh, ki je postal menda kar balon, je še močneje napelo.

»No, se boste predramili!«

»Saj nisem . . .« je zastokal Franc in se opotekal na majavih nogah. Potisnila ga je v sobo z okroglo, rumeno prevlečeno mizo pod nizko lučjo. Zagledal je starega Bizjaka in kaplana . . . sunila ga je naprej! Bizjak se je z obrazom v dlaneh leno pozibaval in videti je bilo, kot da ga, razen rumeno prevlečene mize, ne zanima prav nič drugega.

»Sedite, Franc!« je tako mimogrede zamomljal kaplan. Obotavlja je se je sesedel v mehak naslonjač, v katerem je, prav tako kot na hodniku, grdo zaškripalo . . . Magdalena je izginila za zaveso.

Molčali so. Franc je bulil v rob mize in v kos rjavkaste preproge na tleh. Kaplan je nekaj prelistaval. Bizjak je, kot bi bil zadremal, še vedno nepremično slonel, čisto siv v obraz, slabotni lasje so mu zlepljeni padali na čelo in čez ušesa . . . kot starcu, ki je tudi v tej sobi jezno kupal iz naoljene teme. Ob Bizjakovih nogah je ležal velik, črn pes! Prežal je vanj, pripravljen da plane! s suho, rumenkasto zemljo . . . namesto oči!!! če bi bil nagnil glavo, bi se bila najbrž vsula iz jamic — držal se je togo, otrplo, kakor nagačena smrt, iz gobca mu je visel kalen izcedek in leno kapljal v lužico na preprogi. Ni mogel odmakniti pogleda, kakor da bi ležalo v njem, togo, nagačeno z zemljo, in bi ukazovalo . . . čutil je pogled, kako polzi po njem, na obeh straneh, nemo, prodorno in bolelo ga je, nekeje v nagačenem životu, kot bi bilo nekaj povsem drugega — prst, ki se duši s prstjo, molk, ki hoče kričati, nasmeh . . . smrt se nasmehne in potem je prst! vseskozi, vsenaokrog, ravna in temna, nikjer ni nobene luči, vsi so zaspali in se ne vzdramijo — nenadoma pa se nasmehne, kakor da bi le za trenutek nehalo biti tema, izza kamenja, in ljudje se ne vzdramijo . . .

Čez čas sta vstopili ženski. Mlajša, po videzu v deviškost zamaknjena in plaha, je nosila pladenj s skodelicami in čajnikom; Magdalena se je držala prav tako osorno kot prej in opazil je, da se je preoblekla — rdeča, najbrž svilena obleka s črnimi pikami se je tesno oprijemala ohlapnega in s toliščo ovešenega telesa . . . tudi mlajša je nosila pikčasto obleko, poznal jo je od nekod, vitka, kratko pristrizanih las, skoraj še dekle se je pozibavala v bokih, pogledala ga je na hitro — nič sovražnega ni bilo v pogledu, nič grozečega . . . prazno! V stolu je zaškripalo in ozrli so se vanj, kot bi

bil zaškripal on — žal mu je bilo, da se je ozrl za njo, kajti zazdelo se mu je, da so opazili, da vidijo greh, čisto razločno, da si ga ogledujejo z vseh strani, zato se je zopet zazrl v preprogo, toda tudi pes je najbrž videl greh . . . čutil je, kako segajo hladne roke vanj, po grehu in ga otipavajo, drobnega in sramežljivo zgubanega, živahnih panožic — kukali so skozenj, ga vrteli med prsti, tudi ona, sramežljivo ga je prišla z dvema prstoma in je kopnel, potem so ga naglo položili nazaj, kot bi se bili zbal zanj . . . Mlajša ženska je nalivala čaj. Vsakemu posebej je odnesla polno skodelico, in ko je stopila k Francu, se je narahlo naslonila nanj, z mehкими, polnimi stegni — toplo ga je spreletelo in ujel je komaj opazen nasmešek.

»Franc, morda bi pa še kaj močnega zraven? . . . Kakšen šilček, mar ne?« je spregovoril kaplan.

»Ne, gospod, hvala, jaz bi . . .«

»Ana, prinesi Francu likerja!« je, ne oziraje se na njegovo jecljanje, zapovedal in mlajša ženska je molče ubogala. Odgrnila je zaveso, ki je zakrivala vhod menda v kuhinjo, ni prižgala luči . . .

»Dedek, boš tudi ti likerja?« je zavpila iz teme in zažvenketala s kozarci.

»Bom, srček, saj veš . . .« se je brezzobo nasmehnil Bizjak in se plaho, kakor da bi se bal, da bi mu kdo ne prepovedal, ozrl po omizju. V kuhinji se je nekaj razbilo! Zavesa se je naglo odgrnila in Ana je s steklenico in kozarci v rokah planila v sobo! Razburjena je bila . . . ko je sedla, je naslonila glavo v dlani. Franca je zopet spreletelo upanje, toda telo je bilo čisto mirno, brez diha . . .

»Bila je! . . . videla sem jo!« je zaihtela. Prisluhnilo so in nekaj trenutkov je bilo, kot bi otrpnili. Pes je počasi premaknil glavo in zarenčal proti zavesi.

»Saj sem ti že povedala . . .« se je nekoliko pritajeno vznejevoljila Magdalena.

»Ničesar ne veš! Molči raje!« je kriknila Ana. Magdalena se je sunkovito vzravnila in jo premerila z izbuljenimi očmi.

»Trapa!« je siknila ter z enako strogim pogledom oplazila še Franca, da je vztrepetal. Nekaj temnega, sovjega ji je zdrknilo čez obraz . . .

»Dajva, ogrejva se malo, Franc,« je zamomljal Bizjak in segel po steklenici.

»Ana, nalij jima!« je ukazala Magdalena.

»Bom, gospa.« Obrisala si je solze ter nekoliko kljubovalno napolnila kozarca.

»Molite, otrok! Molite, bog je milostljiv!« je skoraj zagrozil kaplan. Bizjak je naglo izpraznil kozarec ter si nalil še enkrat. Tudi s kaplanovega obraza je zadehtelo po smrti . . .

»Si slišala, kaj je rekel gospod!?« je zavpila Magdalena, ko se je Ana trmasto sključila vase.

»Da, gospa,« je zaječala in se prekrizala.

»Glasno!« je zategnil kaplan... potem so molili, tudi Bizjak je molil...

»Franc, molimo!« ga je opozorila Magdalena. Hitro se je prekrizal in sklonil glavo — in besede so slovesno zakrožile, iskale so izhoda, čisto majhne odprtine, da bi se izmuznile, vsaj ena, da bi srečno zaplavala in se združila in bila plodna usmiljenja deležna, meso bi postala in bi ostala, večnosti najsvetejše obdarovana, s svetlobo obdana, zveličanja polna, življenja porodnica, blagoslovljena med jalovino, vsaj ena! uslišana... zadevale so nemočne ob asparagusni vzorec in so padale, prebodene, zavržene, jalove, prosojne v oljni globini... iz vitrine je gledal prikupen obraz, z velikimi očmi, nalahno razprtih ustnic, kratko pristriženih las... majhna podoba! — in oči se niso premikale in ustnice se niso premikale, pa vendar! — molila je... majhna podobica v knjižni omari, videl jo je, nekakšna drugačna molitev je bila, brez besed, ki so zlikane in težke od prošenj okorno zadevale ob stene, čisto majhna molitev, čisto tiha... vedel je, da bi morali molčati, zelo, zelo, molčati, umolkniti nemudoma, zapreti usta, kajti žolto, okorno hlastanje se je kotilo iz njih... iz vitrine je nekaj drobnega zdrknilo v pasje oči, glava se je težka spustila na šape!

»Molčite!« Zazrli so se vanj, z debelo izbuljenimi očmi, v ustih se je prevalilo žolto, kakor v mlakužah, in izginilo v temi — požrli so najbrž nekaj debelega... pes je naslonjen na šape prežal! Krik se je zažrl v oči, v stene, v obraze... in je še zmeraj kričal.

»Franc!« je zinil kaplan, zamolklo in zbegano, kakor da bi se mu ustavilo v grlu tisto žolto in debelo...

»Zelo hudo je z vami, Franc!« je dodal čez čas in naredil križ po zraku, kakor da bi blagoslavljal... Potem so kar sedeli, sladkoben okus se je lepil po ustih kot stara slina, ki bi jo menda bilo treba izpljuniti, in zdelo se mu je, da nekaj požira tišino, da je je vse manj, da bo pošla! — Ana je preplašeno strmela v mizo, Magdalena se je vprašujoče ozirala v kaplana, v Bizjaka... ki sta, kot bi še zmeraj prisluškovala v kuhinjo, vsak s tišino v očeh buljila predse — morda sta pričakovala, da bo zaškripal, morda sta prisluškovala tišini, ki se je tanjšala, na obeh straneh, zmeraj bolj napeta, kot bi se nekje zavozlala in pričakovati je bilo, da se bo razparala, da bo zaboletelo v ušesih, da bo zavrtalo v možgane... v kuhinji je čisto nadrobno zažvenketalo, kakor da bi panožice zbežljale po črepinjah! — morda se je le zdelo tako, morda so popuščala vlakenca... kot se napne tema, ko le hip za tem pokuka iz nje, z revnim, zlepljenim kodrom las, in preden iz oblačne noči tiho zagruli — zadrževal je sapo, v izbuljenih očeh je bilo, kot bi panožice zbežljale med temnimi drobci, ki so smuknili bogve kdaj — luč ni segala do njih in lahko bi jih prižgali vsenaokrog! Pes je nenadoma planil k zavesi, z visoko štrlečimi ušesi, z nekoliko nagnjeno glavo, pomahal je z repom in pritajeno zacvilil...

»Rolf!« je kriknil Bizjak, da so se zdrznili. Pes se je obotavljal še nekaj časa, kot bi hotel nekaj dopovedati, vendar se Bizjak ni zmenil za to,

ukazovalno je pomignil in pes se je, čeprav nerad, ubogljivo zleknil h gospodarjevim nogam.

»Pravzaprav pa je že čas, da se pomenimo o urarju,« je spregovoril kaplan in poskušal potlačiti nemir, ki je silil iz glasu.

»Da, da . . . saj zaradi tega . . . res je, čas je, da se pomenimo,« je hlastno popadla Magdalena. Ana se je nekoliko odmaknila od mize, tako da je lahko prekrizala noge. Krilo je zlezlo nad kolena . . . lepa, zaobljena, menda je opazila, vsaj zazdelo se mu je, vendar je pustila kar tako . . . poskušal je slediti, prežal je med kolena, na Anin pogled, kaplan je pripovedoval o urarju, ki ni vedel, ali pa morda ni hotel razložiti, za kakšno okvaro gre, trudil se je, zato so sprva sumili, da se spreneveda in mu je le do zaslužka, toda potem ga je bilo zmeraj teže pripraviti do tega, da se je povzpел k uri . . . Ana ga je pogledala — porinila je prst med ustnici, našobljeni, vlažni, in ga počasi, nežno obliznila. Malce je pomežiknila in v ušesa je najbrž udarila kri, topla so bila in utripalo je . . . na dan, ko je padel z zvonika, se je, kot je priznala žena, vedel zelo čudno, kot da bi nekaj slutil, rekel je menda celo, da ga kličejo. Magdalena je dodala, da tukaj gotovo obstaja neka skrivnost, stari Bizjak pa se ni strinjal, toda očitno mu ni bilo do prerekanja, omalovažujoče je namignil Francu, češ traparije pač, nato se je, ne da bi bil čakal pritrditve, zopet umaknil v nekakšno navidezno dremavico, ki je bila najbrž le krinka, saj je bilo jasno, da stari pozorno spremlja pogovor . . . krilo je zlezlo še više, noga se je nekoliko privzdignila!

»Vas pa takele stvari najbrž ne zanimajo preveč!?« je s ponarejeno zaskrbljenostjo vprašal kaplan. Pogledali so mu v oči.

»Ne, ne . . .«

»Pa vas bodo, boste že še videli, kako vas bodo!« se je posladkala Magdalena. Poskušal se je nasmehniti, gledal je v skodelico z rumenkasto tekočino, majhnemu, potopljenemu Francu v oči — poskušal se je nasmehniti.

»Čemu pa ste pravzaprav prišli? Kaj iščete tukaj?«

»Ste morda zdravnik?«

»Ne . . . Pediker sem.« Žal mu je bilo, da je bleknil ravno to, lahko bi bil karkoli drugega in na prtju pred njim so ležali umazani, nič kaj pedikerski nohti . . .

»Vendar pa . . .«

»A pediker!« Kaplan očitno ni spregledal nohtov in še marsičesa drugega ne. Spogledala sta se z Magdaleno, ki je med kimanjem zlobno raztegnila ustnice.

»Gotovo zelo zanimiv poklic.« se je vmešala Ana. Stlačil je roke pod mizo. Kaplan se je smehljaj, Magdalena je, tudi očitno zelo zadovoljna, praskala po prtju, Ana se je živčno presedala.

»Oprostite, ampak sem malce utrujen in bi . . .«

»Kaj?!« je napadel kaplan.

»Šel bi . . . domov bi šel, spat.« Zasmeljali so se, tudi Ana se je zasmejala, vendar ne tako zlobno kot drugi.

»Dajte no, Franc . . . povejte raje, če sploh veste, zakaj ste prišli!«

»Ne, saj nisem . . . privlekli ste me!« Razburil se je in v trebuhu se je zganilo ponižanje, jeza, kri mu je udarila v obraz.

»Nisem vas vprašal, kako, in me tudi ne zanima!« Tudi kaplan je dvignil glas — kot bi bil zasliševal paglavca v zakristiji.

»Vam pa jaz povem, Franc, vam povem, da boste vedeli! Pedikirali boste! Urarja! Tukaj v tej hiši je, padel je z zvonika in je polomljen, zmečkan . . . uredili ga boste tako, da bo videti, kot bi bil zaspal, ker vas drugače, povem čisto naravnost, zadavimo! Da, Franc! in gre hudo zares!«

»Jaz vas bom!« se je zarežala Magdalena in si obliznila debele ustnice. Franc je pomislil na dekletke med kartonastimi škatlami na podstrešju, tudi njo so najbrž zadavili in tudi posilili so jo, grdo modrikasto liso je imela na vratu in na široko razprte oči.

»In zakaj ste zadavili njo?« mu je ušlo. Pokazal je na fotografijo v vitrini . . . niso pogledali tja, kot da bi ne bilo vredno in kot bi mu hoteli pokazati, kako zelo obrobna stvar je tisto z dekletom. Zmedel se je.

»Nismo zato, da bi vam polagali račune, sicer pa . . . zadavili ste jo pravzaprav vi, jaz to vem, vi, in nihče drug, zato se nikar ne sprenevedajte . . .«

»Ne!« je kriknil Franc, »potuhnili ste se in ste planili . . . jaz sem jo zagledal šele potem . . .« Magdalena je jezno udarila po mizi! Menda bi kar davila! Obraz ji je za hip otrpnil v nekakšno napetost, kakor da bi bila pravkar stisnila in bi bilo pod kratkimi, okornimi prsti vztrepetal . . . Lotevalo se ga je nekaj temi podobnega, puhtelo je od nekod in se nasmihalo, zadovoljno, kakor da bi pravkar povečerjalo, velikih, na široko razprtih oči se je zleknilo in je obležalo, razkrečeno, nalahno odprto, nežno . . . ni se upirala, kot bi ji ne bilo mar, še zaječala ni . . . potem je zbežljaj hrošč! V kleti je na plohu ležal zmečkani urar, že takrat in tudi prej, ko si je še želela pikapolonic in urarjeva ni potočila niti najdrobnejše solzice, se je valjala, razgaljena, tudi oni so se valjali in kaplan je vztrepetal in Bizjak je vztrepetal in Magdalena . . . prsti pa so kar stiskali in jim ni bilo mar!

»Pospremim vas,« je rekla Ana in vstala izza mize . . . morda bi bilo treba povedati po pravici, morda bi odleglo, spoznali bi zmoto in bi nemara oprostili. Toda besed ni bilo več, ostala je tišina, prazni in hladni oboki, da je zmrazilo.

»Tukaj ostaneš!« je ukazala Magdalena, »se bo že znašel.«

»Ampak . . .«

»V kleti, tudi orodje je zraven!« mu je segel v besedo Bizjak, kakor da bi bil pozabil, kot bi je nikoli ne bil tiščal, Ana je prinesla svečo, nasmehnila se je in prikimala, kot bi mu bila hotela vlitii poguma . . . čutil je, kako polzi — tisto, temi podobno in se ovija, noge so odrevenele in v očeh je nabreknilo, kakor da bi hotelo pokukati, z zlepljenim kodrom las, žolto . . .

»Franc!«

Stopil je v temo. Želel si je, da bi ga poklicali — in tema je bila povsod.

Sveča je trepetljivo dogorevala. Na stari, prepereli skrinji so se ob madežih izsušene krvi svetlikale škarje, nožiči, pincete, neki uhanom podobni obročki, koleščki . . . izza stebrov in služnikov je silila tema, po obokanem stropu so se prepredale pajčevine, nepremično, mrtvo, na razmočenih ilovnatih tleh in po zidovju se je tu in tam zalesketala polžja sled, zbezljal je hrošč! . . . Med stebrovjem so se izgubljali odtisi bosih stopal, različnih velikosti in oblik, vodili so križem kražem, med stebrovjem ob steni, ponekod so se vtisnili globoko, skoraj do gležnjev, drugje jih je bilo komaj opaziti . . . in zazdelo se mu je včasih, da se je nekdo splazil mimo, čisto blizu, da je hladno zavelo in je plamen vztrepetal in so se po koži razlezli mravljinici. Loki med stebrovjem so bili nekoliko ošiljeni, skoraj gotski, in držale so se jih zaplate ometa, neki vzorec je bil na njih, vendar ni razložil natanko — kot v veliki, blatni dvorani z okornimi stebri, s križnim in, ponekod banjastim obokom, zazidanih lin . . . s svežo opeko, da se je zdelo, kot bi bili pred kratkim sneli slike, morda naoljene starce z zlep-ljenimi kodri las. Po vijugastih razpokah v steni se je cedila voda, brez šuma, le zaiskrila se je, nemo, v soju sveče, in se izgubila v blatni kaluži, v vgreznjenih sledih nekih ljudi, ki so bili odšli in urar . . . ostalo je nekaj krvavih madežev, razhojena tla, par koleščkov in kratki, zavaljeni prsti smrti, ki je morda odčepela za stebrom, pod polico v kotu in čaka, v temi, da ugasne sveča . . . za stebrom je pohrsnilo, po vratu so zbezljale tanke panožice, med prsti se je pocedil vosek, zdrknile so za srajco in ščemele, po hrbtu, pod pazduho, kot bi imele ostre krempljce in bi se bale . . . med stebri se je plazila senca, velika, skrivenčena, kot bi jo maličilo zidovje — lomila se je, raztezala, kričala, planila po stropu in se razpotegnila čezenj, zdrknila med stebri, padla po tleh, včasih je iztegnila veliko, skrivenčeno roko, kot bi se hotela prijeti, čisto brez moči je bila, ohlapno se je pričemala k stebrom, legala, se stopila s temo, nenadoma zopet planila pokonci, kot bi se zbala . . . Taval je sem in tja in klet je bila nenavadno prostorna, sveča je neusmiljeno kopnela, mračne podobe so se skrite in zlobne na široko nasmihale, čutil je, velo je od njih, od vsepovsod, lezle so od nekod, kot bi jih dramil plamenček, toda zaman se je oziral, kajti potuhnile so se, naglo, da je zaplesalo pred očmi in je vztrepetalo, plašne so bile, toda vedel je natanko, da bi ostro, ledeno zarezalo skozi oči — morda mlade smrti, ki bi šele vadile, z otroki . . . Od sveče je kmalu ostal le skeleč in mehak košček, pohitel je do vrat, treba bi ga bilo odvreči, zaprta so bila! in v očeh je ostala bledikasta sled plamenčka, kot slepota, in tik ob njej se je na obe strani razprla temna globina . . . čutil je obokan strop, okorne stebre, močna, trdno zaklenjena vrata, široke, opogumljene nasmehe in senco, ki je obupno grabeč v prazno utonila v temo. Zmehčana tla so se menda spremenila v lužo in kužna soparica je puhtela iz nje, dvigala se je pod strop, rumeno je šavnilo po nekem zbeغانem in izgubljenem nasmešku,

toda izhoda ni bilo, stopiti bi nemara bilo treba skozi belkasto liso, skozi sled luči, ki se morda spremeni v mlakužo, vendar pa ni vedel natanko, kako z nogami, in v soparici se je zasukljalo kakor belkasta lisa in se hudobno nasmehnilo, velike oči so prazno boljšale, kakor mehurčka, ki zaplavata po gladini in sta oči . . .

»Hej!« je pritajeno vzkliknilo iz teme — znan glas, kot bi ga poznal že ves čas, le vedel ni, iz katere strani, hladen, šinilo mu je nenadoma skozi život, da so tudi urarja klicali, in mati mu je nekoč povedala, da se ne sme oglasiti, ko ga pokliče iz teme . . . morda ga gleda, široko nasmevano, kratkih, okornih prstov! tipa in pritipalo se bo do vrat, čisto tiho je bilo, le za ped vstran, vsenaokrog in mirno . . . Ni vedel, iz katere strani! Stisnil se je k zidu, nekoliko dalje od vrat, in zdelo se mu je, da se plazi po njem in da sili v sapo, črno, z drobnimi, živahnimi panožicami . . .

»Franc! . . . jaz sem pikapolonica!« Streslo ga je, kot bi ga zazebló nekje čisto na sredi . . . spoznal je svoj glas, iz teme! in bil je med stebrovjem, vsaj zdelo se mu je, ko je tipal in klical k vratom — davil bi, tako zelo, neusmiljeno . . . kot je treba, da je prav, ničesar ni videl, toda vedel je natanko, da pride, zganilo se je včasih ob vratih, čisto nalahno, boječe . . .

»Jaz sem pikapolonica . . . oglasi se vendar! Pokažem ti, kje je sreča . . . Franc!« je šepetal skoraj mehko in slišal ga je, čutil je, toda kot da bi ne bilo več oči, vsulo se je včasih po licu, izsušeno, in ni zbolelo. Snel je kravato, čisto gladka je bila, nežna, in dišala je po španskem bezgu. Treba je bilo pohiteti, kajti bil je blizu, toda kljuka je bila prenizko!

»Franc . . .« Šepnilo je čisto ob ušesu! Prsti so otipavali vrat . . .

»Franc! Pohitite vendar, da ne bodo čakali! Franc . . . Kje pa tičite? Oglasite se! Franc!« Na drugi strani je v steni pri tleh zagorela luč . . . Nekdo se je potuhnil za steber! Lakaj se je na vse kriplje trudil, da bi si ne zmočil copat. Ko ga je zagledal, mu je jezno zažugal: »Kaj si pa domišljate?! Saj vas kličejo . . .« Stopil je tesno k njemu in mu brez obotavljanja segel med noge!

»Kaj, hudiča, pa počnete?!« je siknil Franc.

»Grev!« je odločno ukazal lakaj. Nekje je zatrepetal nasmešek in je menda švignil mimo . . . kratki, okorni prsti so stiskali, da se je dvigala soparica. V steni je bila ozka, osvetljena odprtina, svetloba je boleče šinila skozi oči in po razpoki je neslišno zdrknila svetlikajoča se kapljica. Spustil se je na kolena . . .

»Zgani se vendar!« ga je nestrpno silil lakaj in ga sunil v zadnjico, da je skoraj padel na obraz.

Tla so bila kamnita in suha, medla svetloba je osvetljevala majhen, pust prostor — v kotu blizu vrat je stal nekakšen steber iz belega kamna, kakor nagrobnik, segal je skoraj do stropa, na tleh ob njem so ležale verige. Po slabo prepleskanih stenah so se bohotili plesnivi madeži in vsenaokrog so ležale rjavkaste cunje, nekakšne odeje, urarjeva je ležala na njih, razkačenih nog, s prstom med ustnicami . . . V kotu ob polici z lučjo je stala Magdalena . . . naga

»Se naju še zmeraj bojiš, ljubi?« je šepnila urarjeva.

»Eh, kaj bi se bal...« se je dobrikala Magdalena, »le zebe ga nekoliko... kajne, Franc?« Franc je molče in zbegano prikimal. Po kolenih se je cedilo blato. Skozi odprtino v steni je počasi, godrnjaje zlezal še lakaj in zaklenil za sabo.

»Ubožec, saj res, kar trese se,« se je našobila urarjeva ter se mu privila k nogam.

»Hvala, sedaj lahko kar greste!« se je Magdalena obregnila ob lakaja, ki se je nekaj obotavljal in bi očitno kar ostal. Le nerad je ubogal ter užaljeno zaloputnil z vrati.

»Pogledati moram, če si sploh dedec, če te je sploh kaj!« se je mudilo urarjevi. Odpela je hlače in jih povlekla do tal.

»Tako ja, da jih ne bi še osral,« se je zahihitala Magdalena.

»Le nikar se tako ne tresi, saj ti ga menda ne bova požrli.« Porinila je roko pod spodnjice.

»No, ja...«

»Kar sleciva ga!« je neučakano pristopila še Magdalena in kmalu je bil čisto nag... Jeli sta se drgniti obenj, urarjeva se ga je oklenila od spredaj, grabili sta po njem, ga praskali, grizli, čutil je mednožji, kako sta suho polzeli po koži, Magdalena je tlačila v urarjevo, lizala ga je, po hrbtu, po zadnjici, stiskala, da ga je zvijalo, ni si ju upal pogledati, kajti... mižal je in stiskal zobe. Poljubili sta se tik ob ušesu, da je slišal jezika, kako žejno sta se oklenila drug drugega...

»Daj jo no malo bliže...« je ljubeče šepnila Magdalena. Urarjeva se je razkrečeno vzpela na prste in Magdalena je poskušala, toda ni šlo, postajala je nestrpna, vlekla je, pulila, pritiskala...

»Sprosti se, dragi, sprosti se!« je zaječala urarjeva. Zleknila se je po tleh... Tako bo laže.« Nasmehnila se je in ga potegnila nase. Tudi Magdalena je legla... božali sta ga, si gnetli bradavice, segali v mednožja in zajemalo ju je, vse bolj, tolsta stegna so se mehko ovila okoli vratu, pod trebuhom je na široko zazevalo, začutil je toploto, razburjene prste in jelo se je prebujati, trdo, željno... ovijali sta se, premetavali sta se, razpirali, ječali in urarjeva je imela lepo telo in Magdalena je imela lepo telo, mehko, mehko, menjavali sta se, si zarivali, lizali, pohlepno, trzajoče in Magdalena je imela mehke prsi in urarjeva je imela... prsi, Magdalena je pokleknila, urarjeva je stiskala, močno, iztegnila je jezik, mlaskalo je, in urarjeva je pokleknila in Magdalena je stiskala, debelo... in jo je zvilo, sunkovito, v trebuhu, pod trebuhom, spolzelo je po hrbtu, čez usta, oči... prsti so se skrčili in je omahnila, ječe...

»Ljubi moj...« je pohitela urarjeva. Odrinila je Magdaleno, se usedla...

»Počasi, počasi...« Godla je zadovoljno, tiho in spreletaval ga je drget, oči so bile zemlja... izsušena, rumenkasta! in jo je zvilo in je kriknila, se vzpela, omahnila, odsotno, ječe, ob ušesu, da se je mlačno zameglilo, zamajalo...

Potem so ležali, molče . . . kot bi se pod oboki leno sukljala Sanja, lahna soparica z modrikasto liso, igraje se z gladino mlakuže . . . pomočila je prst, da je narahlo vzvalovilo, in risala srčke, smehljaje se, srečna, z mokrim prstom po umazanem zidu, velike, majhne, sušili so se, izginjali, zraven je pripisala FRANC, vse naokrog, tudi po sveže zazidanih linah in se je sušilo, počepala je, z glavo navzdol . . .

»Lepo je bilo,« je zamomljala Magdalena. Nagnila se je čez urarjevo in ga, kot bi se hotela zahvaliti, suho poljubila. Nekaj prsti se je raztreslo čez obraz . . .

»Lepo, da,« ji je pritrdila urarjeva,« in če povem po pravici, sem bila presenečena . . . moj bog, kot bi me ovohaval teliček!« Zasmeljali sta se, veselo, skoraj deklinško in mislil je na prst in zazdelo se mu je, da je videl na Magdaleninem vratu modrikasto liso, kljub medli svetlobi, modrilo se je, tudi na vratu urarjeve!

»Kaj pa je, ljubi?«

»Nič . . . nič ni,« je izdaval ter z nekakšnim nasmeškom poskušal prikriti razburjenje.

»No ja, se bo že še umiril,« se je nekoliko zaničljivo namrdnila Magdalena. Pobrala se je s tal . . . »Seznanili te bomo s smrtjo, ljubček!« je dodala tako mimogrede in pomignila urarjevi.

Izginili sta brez besed, ne da bi se bili ozrli, še preden je pravzaprav karkoli pomislil, zapahi so zarožljali in ostala je neka misel na smrt, ki je, kot bi bila zašla, zbegano zakročila po prostoru, kakor črn hrošč, z okornimi krili — zaletaval se je v stene, zdrknil na tla, strigel v temi, po kotih, se zopet dvignil, zadel ob svetilko, da je zažvenketalo . . . lazil je naokrog, s s trdimi, kocinastimi panožicami, v krogih, čez cunje, čisto blizu, in je molčalo, prazno, votlo, da je bilo slišati okorne panožice, kako so hitele čez kamniti tlak, včasih se je zazdelo, kot bi bežno otipale odejo pod glavo, potem je požgečkalo po nogah, planil je pokonci! brcnil in otesel odejo . . . skušal je misliti na nekaj drugega — na Sanjico, toda imela je kocinaste panožice in votle oči! Hrošč je prežal! Potuhnil se je menda nekam med odeje in čakal. Obrnil se je k steni, z vlekel odejo čez glavo, zatisnil oči in ušesa, toda videl je in slišal, čisto razločno, črnega hrošča, kako se je počasi pomikal po odeji, in panožice so bile povsod, kamorkoli se je ozrl ali prisluhnil, po telesu, kocinaste!

Vrata so se treskoma odprla in prostor je napolnil moški jok! Prestrašen je pokukal izpod odeje . . . ob vratih so se gnetle postave, visok, suhljat moški je jokaje silil na kolena, suvali so ga in brcali, treščili so ga ob steber, mu nadedli verige, vreščal je, se otepal . . . potuhnil se je pod odejo, da bi ga morda ne opazili! Skozi luknjo v stropu se je spustila vrv, naredili so zanko, krilil je z rokami, toda verige mu niso dopuščale niti toliko, da bi bil segel do glave, zaganjal se je, toda brez koristi, nataknili so mu zanko in stopili korak vstran, zadovoljno so si ga ogledovali, prikimavali . . . Bal se je, da se bodo nasmehnil, da bodo razpotegnili ustnice in se bo zabelilo, ponekod ob robovih še malce krvavo, na široko . . . Mag-

dalena se je drgnila med stegni in bi objemala, kratkih, okornih prstov, mesnatih ustnic, rumenkaste zemlje! in Ana bi objemala, stiskala bi sramežljivo; verige so silile k tlom in telo bi se zleknilo, težko, in bi se potuhnilo pod odejo — mislil bi, da ga ne opazijo, zadrževal bi sapo, si zatisnil oči in se ne bi zmenil niti za Magdalenino mednožje niti za Anina stegna, še za vrv, ki se nekje zažira v vrat, bi mu ne bilo mar. Ležal je, nepremično in tiho, še dolgo potem, ko je vklenjeni Franc umolknil in je bilo slišati le še trde kaplanove korake . . . od nekod je izvlekel bič. Stopal je sem in tja in ko se je približal stebri, je udaril po njem, z vso močjo, vendar se oni še zmenil ni, ne za bič ne za kaplana, za nikogar več pravzaprav, boljčal je v strop, na široko odprtih ust, kot bi ga bili potegnili od nekod, modrika-stega, iz kalne mlakuže, iz čajne skodelice, izmed kartonastih škatel . . . Gledal je v strop in mu ni bilo mar — kaplan se je sprehajal, trdih korakov gor in dol, z bičem v rokah in udrihal po Francu — Franc pa je kar ležal, potuhnjen med odejami, in se ni zganil. Ničesar ni videl, v očeh je bilo suho in težko, vendar je vedel natanko, da si ga žele — majhnega, sramežljivo zgubanega, sitnih, radoživih panožic, segli bi po njem in bi si ga dali na prst, da bi poletel. Boljščali so vanj, suhih, rumenih oči, nemi — hladen molk je vel od vsepovsod, onemelo je tudi na oni strani, kot bolečina in groznja . . . nekje je tiho zdrsela svetlikajoča se kapljica, skozi razpoko, in mrtvo obvisela sredi poti.

»Lahko ga rešite,« je zagrgalo tuje, prsteno, kot smrt iz stisnjene sape. Kaplan se je žolto nasmehnil. Ustavil se je tik ob njem, da je čutil vonj kadila, španskega bezga, likerja iz ust, pomignil je proti Francu . . .

»Ničesar ni storil . . . le zaradi vas, Franc!« Pogledal ga je — modrikast v obraz se je vzpenjal na prste, vrv se je počasi zategovala. Pravzaprav pa oči niti potreboval ni več, vedel je, da leži med odejami in neumno bulji vanj . . . poznal ga je, čisto natanko, zato ni pričakoval ničesar.

»Dajte nam jo . . . pikapolonico!« je vztrajal kaplan slabotno, kot bi zbiral poslednje moči. Sesedel se je vase, kot bi kopnel, tudi drugih je bilo vse manj, vleklo jih je k tlom in so kopneli.

»Gruli, Franc, gruli!« se je zaslišalo od nekod . . . kot bi klicala Sanjica.

»Ne! Ne!« je zavpil . . . »pikapolonica je vendar za njo!« Opazil je, da pravzaprav ni več ničesar, kar bi še lahko grulilo. Noge so zabinjljale v prazno in dolg, suhljat Franc se je odprtih ust zazrl v strop.

»Kje ste?« mu je ušlo . . . začutil je hodnik, ki je prazno in mrtvo zeval v oči, z asparagusnim bičevjem, dolgih skrivenčenih senc . . . nekje spodaj se je včasih zganilo, kakor da bi se pognalo in šavsnilo, žolto, in bi želelo gruljenja . . .

»Gospod Franc! Gospod Franc!« Po temačnem stopnišču je hitela Molova . . . Naglo je potisnil škarje pod suknič in se prislonil k zidu. Poskušal je zakriti omet, ki je ležal raztresen po tleh.

»Čakala sem vas...« je spregovorila očitajoče, zadihano, »vas pa od nikoder... Kar prišla sem.« Nekaj je zamomljal v pozdrav ali v povabilo ter se trudil premagati otrplost v razpotegnjenih ustnicah.

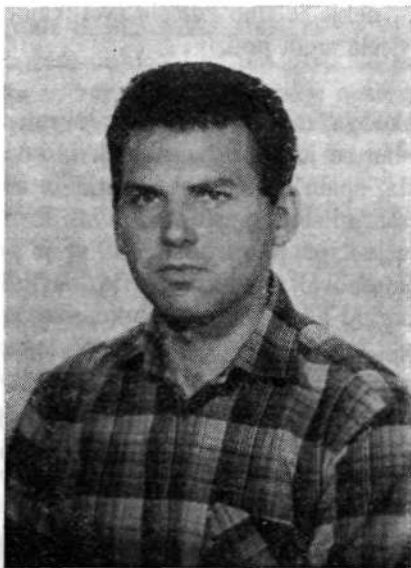
»Poglejte, kako sem si jih uničila,« se je našobila in iztegnila roke — nohti so bili popokani, črni, držala se jih je prst, izsušena, rumenkasta, tudi rok, do komolcev!

»Ampak, jaz vendar nisem...« se je izvilo od nekod, kot bi bil spregovoril tisti suhljati, obešeni Franc. Molova se mu je vprašujoče zazrla v oči.

»Če vas morda nadlegujem...« je dahnila plaho.

»Ne, ne... saj ni to. Pojdiva!« Potisnil jo je po stopnicah navzgor... vitko telo se je zapeljivo pozibavalo, tesna, menda svilena obleka z velikimi pikami je vabeče šuštelala... pomislil je na kartonaste škatle!

Ob vratih se je naskrivaj ozrl — iz temne globine se je kakor z nagrobnika sveže izpraskano belilo: FRANC + SANJA!

Vrhovec
Tomaž

Pesmi

Prav previdno in zelo počasi
hodimo stari, bradati glumači.
Nosimo polne bisage spominov,
časnik za zglavje.
Sedamo med tihe golobe
snujemo lepe grobove.